

Diagnostika treniranosti sportista: Procena motoričkih sposobnosti i funkcionalnih kapaciteta

Dr Predrag Božić

Pripremljenost, treniranost, forma (physical fitness)

Treniranost sportista

• Cilj sportske pripreme usmeren na poboljšanje budućih sportskih rezultata

• Rezultat u sportu pod uticajem relevantnih sposobnosti, karakteristika, znanja i veština:

- Morfološke karakteristike
- Motoričke sposobnosti
- Funkcionalne sposobnosti
- Psihosociološke sposobnosti i karakteristike
- Specifične tehničke veštine
- Taktička znanja i veštine

Motoričke sposobnosti

Motoričke sposobnosti predstavljaju kompleksne mogućnosti čoveka

za izvođenje

kretnih zadataka koje se mogu

izmeriti određenim jedinicama mera

i koje objedinjuju psihološke karakteristike, biohemijske i

funkcionalne procese (Zaciorski 1969)

Metrijske karakteristike testova- Validnost

Meri baš ono za šta je i namenjen

Metrijske karakteristike testova - Pouzdanost

Saglasnost rezultata ponovljenih merenja

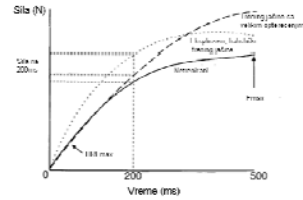
Metrijske karakteristike testova - Objektivnost

Objektivnost - nezavisnost rezultata od merioca

Metrijske karakteristike testova - Osetljivost

Mogućnost detekcije malih razlika

Metrijske karakteristike testova - Specifičnost

Energetski sistemi, kretne strukture koje su zastupljene u testu iste kao i specifična aktivnost

Vrste testova

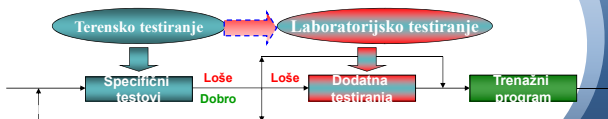
- Terenski testovi

Laboratorijski testovi

Teorijski pristup u proceni i evaluaciji motoričkih sposobnosti sportista

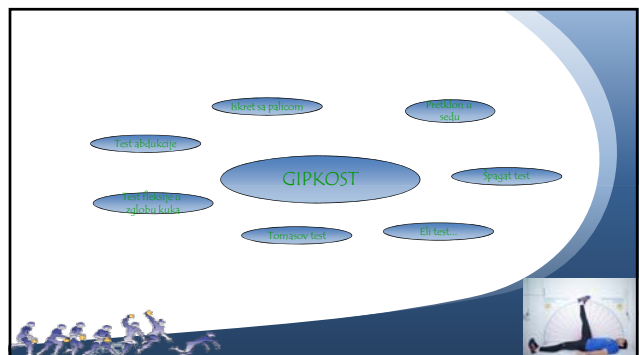
Slika 1. Principi kontrolnog procesa (Rabson, Evaluation of physical performance: 1994)

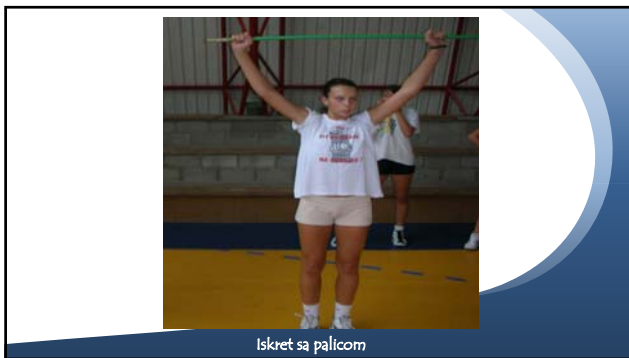
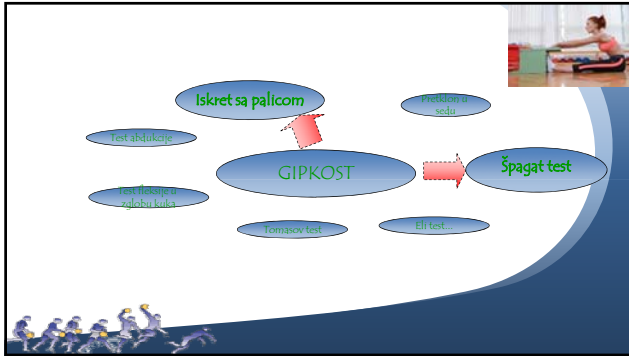
Primer iz rukometa -terensko testiranje-

Analiza takmičarske aktivnosti u rukometu -GIPKOST-

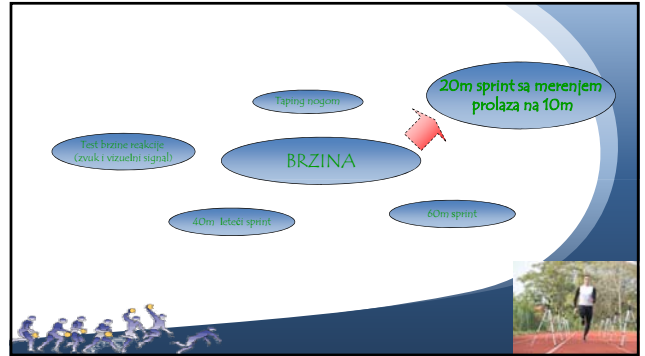
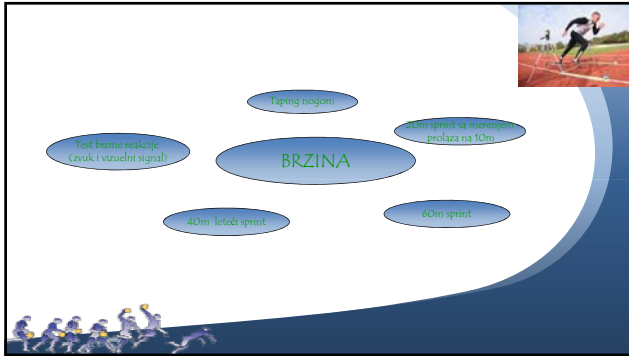
Najugroženije mišićne regije za povređivanje kod rukometaša su mišići zadnje i unutrašnje lože natkolenice i mišići koji pripadaju zglobovima ramena.

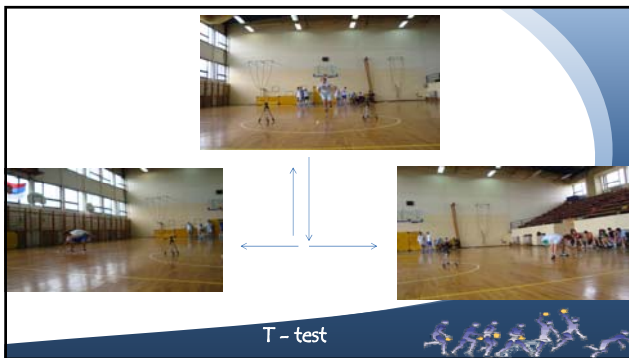
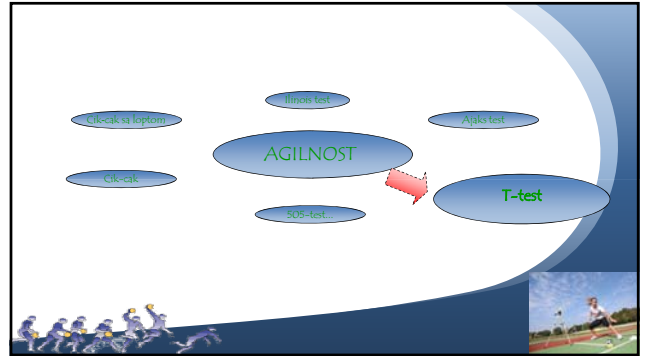
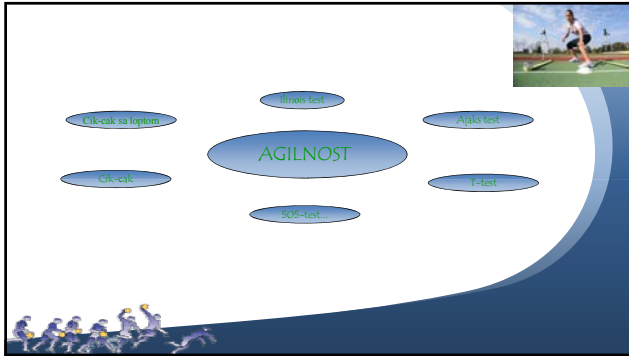
Analiza takmičarske aktivnosti u rukometu
-BRZINA-

Najveći broj sprinteva u rukometu je do 20m. Sprint od 10m najbolje determiniše razliku između elitnih i amaterskih rukometaša.

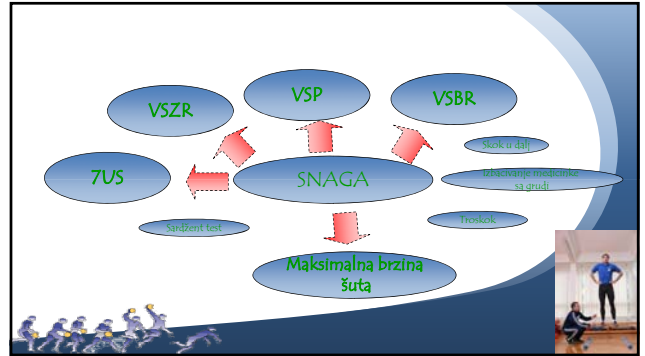
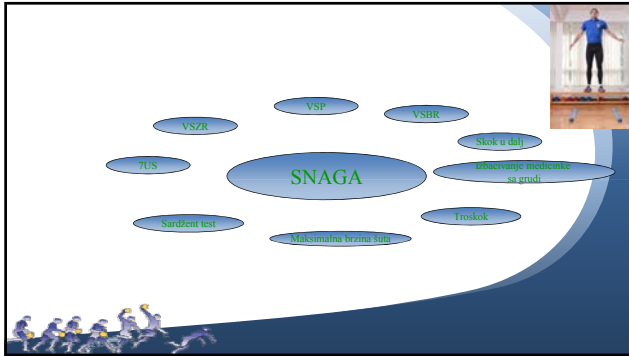
Analiza takmičarske aktivnosti u rukometu -AGILNOST-

Rukometna igra zahteva izrazitu agilnost (promene pravca i smeru kretanja, ubrzanja i usporenja, lateralna kretanja, kretanja unazad...)

Analiza takmičarske aktivnosti u rukometu
 -SNAGA-
 Nivo snage direktno utiče na kvalitet visoko-intenzivnih radnji (skokovi, šutiranja, promene pravca, ubrzanja, duel igra, probijanja...)

Four photos illustrating high-intensity handball actions: a player jumping for a ball, a player shooting, a player dueling, and a player jumping for a ball.

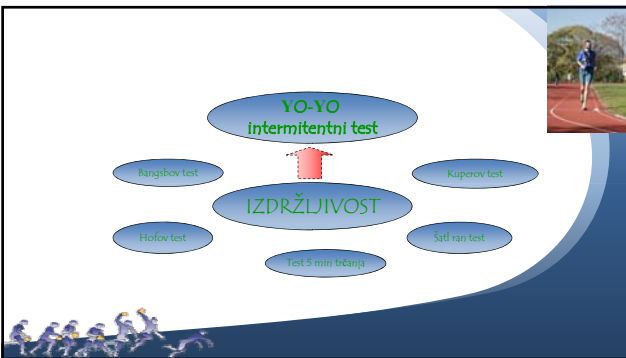

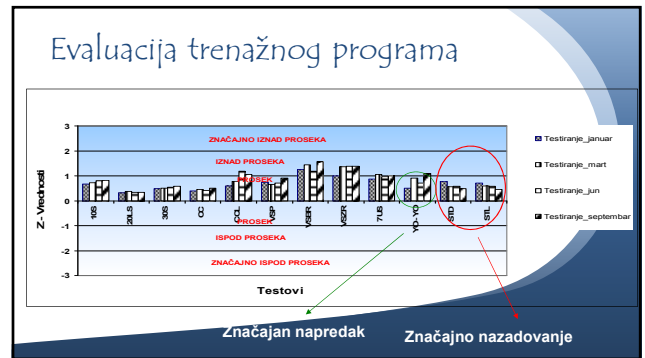
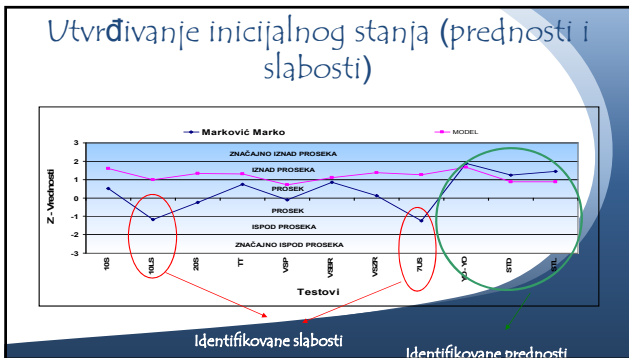
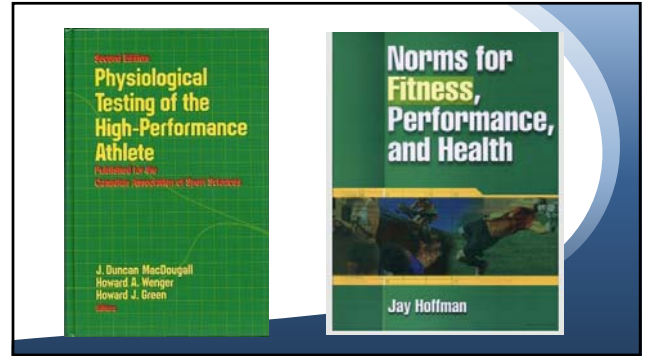
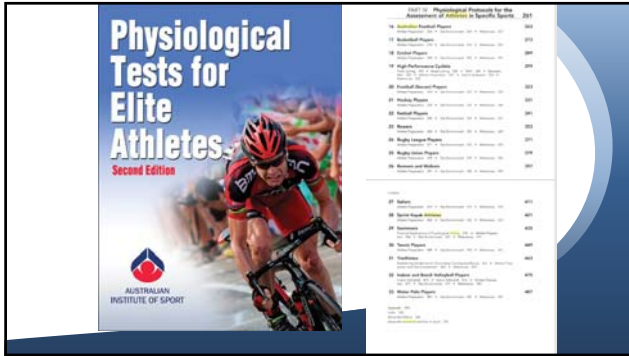
A collage of four photographs showing vertical jump tests. The top-left photo is captioned "Vertikalni skok iz polučučnja sa rukama na bokovima". The top-right photo is captioned "Vertikalni skok sa počučnjem sa rukama na bokovima". The bottom-left photo is captioned "Vertikalni skok sa počučnjem sa rukama". The bottom-right photo is captioned "7 uspona sa početkom skokova sa rukama na bokovima". A small graphic of a group of people jumping is in the center.

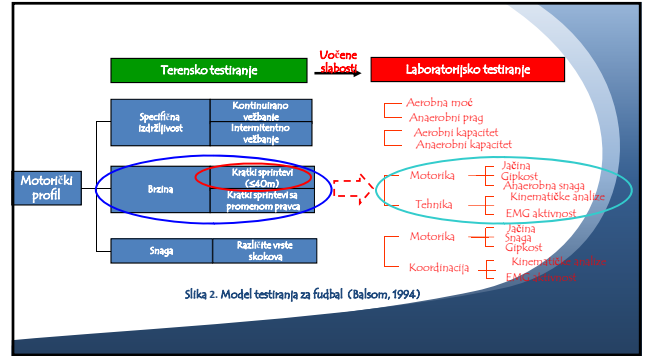
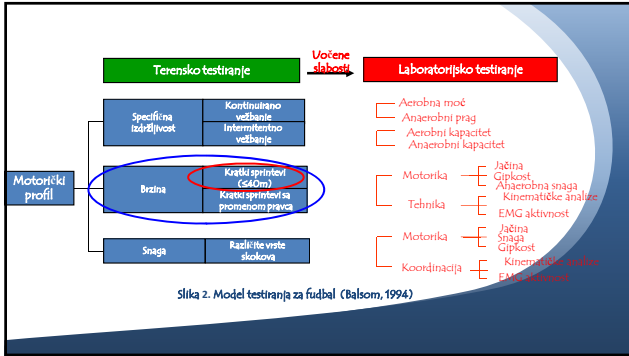
A photograph of a basketball player in a white jersey and blue shorts performing a jump shot in a gymnasium. The caption below reads "Šut maksimalnom brzinom".

Analiza takmičarske aktivnosti u rukometu
-IZDRŽLJIVOST-

Intermitentna struktura aktivnosti (periodi rada visokog intenziteta odvojeni periodima rada niskog intenziteta)

Laboratorijska testiranja – testiranje funkcije odgovarajućih sistema

Diagram showing laboratory testing procedures and equipment. It includes images of a person on a cycle ergometer, a person on a force plate, and various graphs showing physiological data like heart rate and power output.

Procena mišićne funkcije

Izometrijski testovi

Izokinetički testovi

Izoinercijani testovi

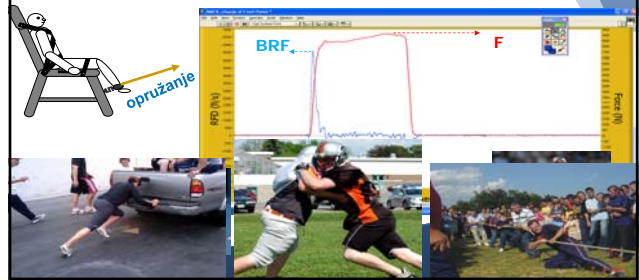
Diagram showing laboratory testing procedures and equipment. It includes images of a person on a cycle ergometer, a person on a force plate, and a person on a dynamometer.

Funkcionalne sposobnosti mišića

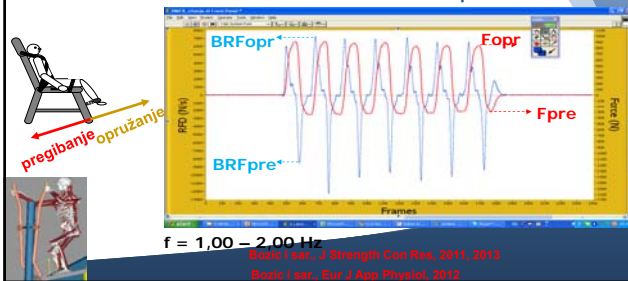
- ◊ Sposobnost ispoljavanja velike sile
- ◊ Sposobnost ispoljavanja velike sile u relativno kratkom vremenskom intervalu
- ◊ Sposobnost relaksacije

Standardni izometrijski test jačine (STJ)

Procena mišićne funkcije preko najzmeničnih maksimalnih kontrakcija

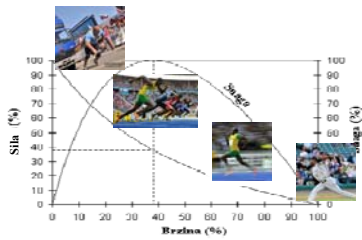
Procena mišićne funkcije preko F-V modela

Procena funkcije preko različitih mehaničkih izlaza dobijenih tokom mišićnih aktivnosti u uslovima savladavanja različitih konstantnih inercionih i/ili gravitacionih opterećenja

Primena testova zasnovanih funkcionalnim aktivnostima koji omogućavaju ekološki validniju procenu neuromišićne funkcije

Pazin i sar., Eur J Appl Physiol, 2013
Cuk i sar., Eur J Appl Physiol, 2014
Pozin, Bosch i sar., Eur J Appl Physiol, 2015

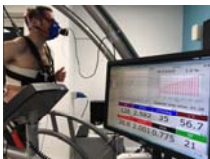
Procena mišićne funkcije preko F-V modela

Ciljevi procene mišićne funkcije u sportu i sportskoj medicini

- Utvrđivanje kapaciteta za vršenje različitih fizičkih aktivnosti
- Kontrola procesa treninga i rehabilitacije
- Praćenje stanja zamora i oporavka
- Identifikacija funkcionalnih slabosti mišića (utvrđivanje faktora rizika za povređivanje)

Procena aerobno-anaerobnih kapaciteta

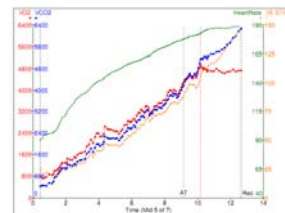
Cilj:

- Ispitati aerobne i anaerobne kapacitete za vršenje rada
- Optimizacija treninga izdržljivosti (određivanje optimalnog intenziteta i obima)

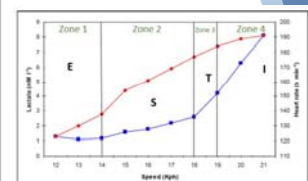
Varijable koje se prate:

- Maksimalna potrošnja kiseonika (VO2max)
- Brzina na intenzitetu maksimalne potrošnje kiseonika
- Anaerobni prag
- Brzina na intenzitetu maksimalne potrošnje kiseonika
- Ekonomičnost kretanja

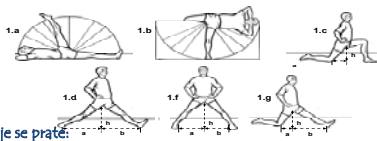
VO2max

An prag

Direktna procena gipkosti

Varijable koje se prate:

- Uglovi u specifičnim zglobovima

Cilj:

- Ispitati ograničavajuće faktore za vršenje pokreta kao i rizične faktore povređivanja

Procena funkcije osnovnih i specifičnih obrazaca kretanja

• Određivanje efikasnosti kretanja, potencijalnih slabosti i rizika za povređivanje

Mogućnosti nakon testiranja

Treneri:

- Uvid u inicijalno, prelazno i finalno stanje pripremljenosti
- Kontrola trenažnog procesa
- Optimalno planiranje i programiranje
- Smanjivanje rizika za povrede i pretreniranost
- Veća verovatnoća za postizanje vrhunskih rezultata

Sportisti:

- Uvid u stanje sopstvenih sposobnosti,
- Motivacija za dalji rad
- Edukacija

predrag.bozic@rzsport.gov.rs
www.usms.rs – skidanje prezentacija

**HVALA NA
PAŽNJI**